

Kipovi i slike

Velike rasprave vode se u kršćanskim krugovima po pitanju uloge kipova i slika u katoličkoj crkvi. Neutralnom i neupućenom promatraču zasigurno ne bi bilo razumljivo zašto se u prostorijama katoličkih crkava i svetišta mogu vidjeti mnogobrojni kipovi i slike, a u crkvama reformacijske baštine, karizmatskim i nezavisnim ne. Svi čitamo istu Bibliju, tvrdimo da smo nasljedovateli Isusa Krista, apostola i proroka, ispunjeni Svetim Duhom i vjernici u Božju riječ. Otkuda onda tolike razlike u naučavanju i praksi? Ne postoje dvije istine. Nakon analize učenja Pisma jedna od teza mora biti odbačena kao protivna Božjoj volji.

U drugoj Božjoj zapovijedi čitamo: *“Ne pravi sebi lika ni oblička bilo čega što je gore na nebu ili dolje na zemlji, ili u vodama pod zemljom. Nemoj im se klanjati, niti služiti. Jer, ja Jahve, tvoj Bog, Bog sam ljubomoran. Kažnjavam grijeh otaca - onih koji me mrze - na djeci do četvrtog koljena, a iskazujem milosrđe tisućama koji me ljube i vrše moje zapovijedi.”* (Ponovljeni zakon 5:8-10)

Na prigovor da je izrada Marijinih, svetačkih i Isusovih kipova i slika u religiozne svrhe idolopoklonstvo, praksa protivna drugoj zapovijedi i mnogim drugim biblijskim stihovima, katolički teolozi redovito nude ova četiri objašnjenja.

Prvo objašnjenje: “Druga Božja zapovijed odnosi se samo na bogove drugih religija. Njihove kipove i slike nije dopušteno izrađivati, klanjati im se i služiti. Praksa katoličke crkve stoga nije u suprotnosti s Pismom, zato što izrađujemo kipove i slike samo onih likova koji su vezani za biblijsku tematiku.” Ovo tumačenje može se prihvatiti samo u slučaju da ne vidimo, ili ne želimo vidjeti riječi: *“... bilo čega što je gore na nebu ili dolje na zemlji ...”* Dakle, vidimo da Bog zabranjuje pokušaj vidljivog predstavljanja duhovnih stvarnosti, bez

obzira pripadaju li nevidljivoj dimenziji Njegovog ili sotoninog kraljevstva. Ograničimo se samo na Božje kraljevstvo, zato što idolopoklonstvo spram bogova drugih religija nije sporno. Katolici vjeruju da nema ništa krivo u tome da kroz kip i sliku vizualiziraju Isusovo ili obličje Boga Oca, Marije, svetaca ili anđela.

Ono što čitamo u Knjizi Ponovljenog zakona navodi na potpuno drugačiji zaključak: *“Pazite dobro! Onoga dana kad vam je Jahve, vaš Bog, govorio ispred ognja na Horebu, niste vidjeli nikakav lik, da se ne biste pokvarili, te da ne biste pravili sebi klesani lik, kip muškog ili ženskog oblička, ni oblička kakve životinje što je na zemlji, ni oblička bilo čega što gmiže po zemlji, ni oblička kakve ribe što je u vodi pod zemljom, i da se ne bi, kad dignješ svoje oči prema nebu te vidiš sunce, mjesec i zvijezde, svu nebesku vojsku, dao zavesti da im se klanjaš i iskazuješ im štovanje.”* (4:15-19)

Više je nego očito da Bog namjerno nije otkrivao svoje lice pred Izraelcima na Horebu, zato što je znao da bi to bio uvod u sotonino zavođenje naroda, duhovnu pokvarenost i općenito krivo shvaćanje pobožnosti, izraženo između ostalog kroz izradu kipova i slika ljudskog i životinjskog oblička. Nadalje, upravo je izrada kipova i slika u religiozne svrhe bila odlika svih drugih naroda na zemlji koji su živjeli pod sotoninom vlašću. Božji narod nije smio nasljedovati njihove običaje, pobožnost, niti u svoj sustav bogoštovlja uvlačiti poganske elemente. To je bilo neprihvatljivo Bogu u onom vremenu, a neprihvatljivo mu je i danas!

Cijela priča o drugoj zapovijedi postaje zanimljivija kad se pročitaju katekizmi katoličke crkve. Postoji nekoliko verzija, ali svima im je zajedničko izbacivanje originalnog sadržaja druge zapovijedi.

Katolički urednici su na mjesto druge zapovijedi (Izlazak 20:4-6; Ponovljeni zakon 5:8-10) ubacili treću koja govori o zabrani uzaludnog izgovaranja Božjeg imena. Tako u 'Malom katoličkom katekizmu - Vjerujem' kojeg je odobrila Kongregacija za kler, nema niti slova iz originalnog sadržaja druge zapovijedi. Isto je i u mnogim drugim verzijama katoličkih katekizama. U tzv. službenoj verziji (hbk.hr) druga zapovijed je također zamijenjena trećom. Jedina razlika je u tome što u objašnjenju prve zapovijedi postoji natuknica o zabrani kipova i slika koji prikazuju Boga. Originalni tekst druge zapovijedi koji između ostalog spominje 'sve na nebu i na zemlji' nije niti slovom spomenut, a svima koji mogu ili žele zbrojiti dva i dva jasno je zašto.

S druge strane, urednici nisu štedjeli tintu da opravdaju izradu kipova i slika. Tako čitatelju nije omogućeno pročitati originalni tekst, nego samo tumačenje katoličke crkve, prilagođeno obrani njezinih dogmi. Sve to dokazuje koliki je stupanj izvrtanja, oduzimanja, dodavanja i vađenja iz konteksta Božje riječi u katoličkom naučavanju. Samo naivni ili krajnje zlonamjerni branitelji krivovjerja mogu ljude činiti slijepim pored zdravih očiju, uvjeravajući ih da je originalni tekst druge zapovijedi u katoličkim katekizmima zamijenjen posebno obrađenom interpretacijom prilagođenom pojedinim skupinama čitatelja.

Drugo objašnjenje: "Katolici se ne klanjaju kipovima ili slikama, nego samo osobama koje oni predstavljaju!"

Isto će reći predstavnik bilo koje svjetske religije moleći se pred kipom ili slikom svojeg božanstva. Stojimo li ili klečimo pred kipom Marije, sveca ili tzv. raspelom mi činimo određene radnje pred tim objektima. Oni nama služe u molitvenoj komunikaciji s osobama koje predstavljaju, inače ne bismo osjećali potrebu biti u njihovoj prisutnosti, ili ih posjedovati. Kad katolici mole pred kipom ili slikom gledaju u njega, neki ih čak i ljube. Već smo vidjeli da je Bog zabranio da ga predstavljaju kip ili slika. Izražavati štovanje

Mariji ili svecu u prisutnosti kipa ili slike također je krivi duhovni postupak. Ispravno je nasljedovati primjere vjere tj. učenja i djelovanja Božjih ljudi, između ostalog i Marije (Hebrejima 13:7). Međutim, kad im počnemo graditi kipove, vješati slike po zidovima ili ih držati u novčanica, nositi medaljone s njihovim likom oko vrata, moliti im se i slično, tada smo prekoračili granicu koju je Bog postavio.

U drugoj zapovijedi idolopoklonstvo se osuđuje na tri razine: izrada idola, klanjanje pred njima i služenje istim. Činimo li bilo što od spomenutog ili sve troje odjednom, što uglavnom i jest slučaj, stavljamo se u položaj prekršitelja Božje zapovijedi. Pogledajmo izvještaje koji dokazuju sudjelovanje katoličke crkve u grijehu idolopoklonstva na razinama klanjanja idolima i služenja istim. Izradu idola ne treba posebno dokazivati, zato što su oni vidljivi u svim katoličkim crkvama, svetištima i drugim mjestima.

"Sveti je Otac danas prigodom svetkovine bezgrešnog začeća blažene djevice Marije u podne pozdravio okupljene vjernike na trgu svetog Petra, a po podne je najprije po starodnevnom običaju položio cvijeće ispred njezinog kipa na Španjolskom trgu, a potom se u patrijarhalnoj bazilici svete Marije pomolio pred slikom spasiteljice rimskog naroda ..." (radiovaticana.org)

"Na kraju prvog dana svog hodočašća u Lurd, papa Ivan Pavao II s hodočasničkim mnoštvom okupljenim u lurdskom svetištu molio je krunicu, otajstva svjetla, ispred bogorodičina kipa." (ver.hr)

Rimski papa Ivan Pavao II: "Iznimno mi je drago što danas mogu predati kardinalu Kuhariću, predsjedniku hrvatske biskupske konferencije, jednu relikviju svetog Leopolda, velikog sveca sakramneta ispovijedi." (Iz knjige 'Papa u Hrvatskoj', str. 57)

"Štovanje gospe počelo je s izradom crnog gospinog kipa oko 1500. g." (barka.com)

Treće objašnjenje: “Bog je u Starom savezu zapovijedio izradu kipova i slika u hramu, stoga katolička crkva nasljeđuje taj biblijski primjer!”

U Prvoj knjizi Ljetopisa vidimo da je David svojem sinu Salomonu predao nacrt za uređenje hrama. Između ostalog, predao mu je i zlatne šipke za izradu kola sa zlatnim kerubinima koji će raširenim krilima zaklanjati Jahvin kovčeg (28:18). Nadalje, spominje se da je Salomon kerubine u hramu obložio zlatom. Oni su se nalazili po svim zidovima Hrama unaokolo, iznutra i izvana, urezao je likove kerubina, palma i rastvorenih cvjetova, a zlatom je pokrio i pod Hrama izvana i iznutra (1. Kraljevi 6:23-30).

Ovo objašnjenje, za razliku od ostalih, na prvi pogled ima biblijsku podlogu. Može li se iz ovog primjera povući poveznica s katoličkim kipovima i slikama? Odgovor je negativan! Upute koje je Bog dao za izradu kerubinskih likova bile su striktno ograničene za to vrijeme i prostor hrama. Bog je točno rekao što, gdje, kako i u koje vrijeme učiniti. Dakle, to nije opća zapovijed ili davanje zelenog svjetla za izradu kipova i slika u budućnosti, kao što katolički teolozi žele sugerirati. Kad bi katoličko tumačenje bilo točno, tada bi Izraelci na osnovu Božjih uputa za hram počeli u svojim domovima i javnim mjestima držati kerubinske kipove i slike. Oni to nisu činili! Također, nisu bili vođeni katoličkim vjerovanjem da se na osnovu hramskog primjera mogu izrađivati kipovi i slike drugih vjernika. Izraelci nikada nisu u svrhu bogoštovlja izrađivali kipove i slike Abrahama, Mojsija, Jakova, Izaka, Davida i drugih vjerskih velikana iz svojih redova, a kamoli im se molili poslije njihove smrti ili očekivali da ih zagovaraju u nebu. Takvu nauku i praksu uvela je katolička crkva, ili točnije rečeno, “kristijanizirala” poganske običaje drugih religija.

Za razumijevanje ove tematike poslužit će nam primjer kipa mjedene zmije koji je Mojsije podigao u logoru. Narod se pobunio protiv Boga i uslijedila je kazna kroz napad

zmija otrovnica. Bog je Mojsiju zapovjedio da načini mjedenu zmiju, kako bi svatko tko je pogleda bio ozdravljen (Brojevi 21:8,9). Ovo je također bila zapovijed ograničena na određeni trenutak i mjesto, a nikako opća zapovijed ili odobravanje da se u budućnosti čini takvo što. Međutim, Izraelci su počinili duhovni prekršaj istovjetan onom koji čini katolička crkva. Mjedenu zmiju su vremenom pretvorili u idol, predmet obožavanja kojem su prinostili žrtve. Nisu imali ispravno razumijevanje konteksta i svrhe Božjeg djelovanja. Stoljećima kasnije Ezekija je razbio mjedenu zmiju koju je Mojsije načinio (2. Kraljevi 18:3,4). Tako vidimo da čak i ono što je Bog odredio može biti skrenuto na slijepi kolosijek idolopoklonstva i religioznog praznovjerja. Koliko više zablude kriju nauke i prakse koje nisu potvrđene u Pismu kao duhovni standard koji je Bog ostavio svojem narodu u nasljeđe.

Katolička praksa izrade kipova i slika u religiozne svrhe nije usklađena s općim učenjem Pisma, ali je zato znakovito slična običajima bezbožnih naroda u prošlosti i sadašnjosti. Oni izrađuju kipove i slike svojih bogova, mole se pred njima i grade im svetišta u spomen. Katolicizam je od svog osnutka nasljedovao taj model pobožnosti, koji Biblija oštro osuđuje.

Četvrto objašnjenje: “Katolici koriste kipove i slike kako bi im pomogli u pobožnosti, podsjetili ih na duhovne stvari, pojačali vjerski doživljaj i približili objekte štovanja (Isusa, Mariju, svece i dr.)”

Od kako je ljudski rod pao u grijeh, svijest o Bogu i duhovnim stvarima postupno je degenerirala. Ljudi su počeli graditi kipove, klanjati im se i razvijati religioznu misao suprotnu načelima Božjeg kraljevstva. Duhovno mrtvi ljudi ne mogu uspostaviti odnos s Bogom u Duhu i istini, onako kako je jedino moguće i ispravno (Ivan 4:23,24). Oni imaju kršćansku religiju, ali nemaju u svojim srcima Božji Duh. Razlog je taj što se nisu obratili, rodili od vode i Duha, priznali

Isusovo Gospodstvo i nastavili živjeti na temelju učenja Božje riječi, a ne ljudskih tradicija. To je ključni problem i uzrok svih duhovnih devijacija. Zato im je pobožnost bez kipova, slika, krunica, raspela, relikvija i rituala neostvariva, neprihvatljiva i nezamisliva. Drugačije ne znaju funkcionirati. Nedostatak Božje duhovne stvarnosti u svojim životima nadomještaju gore spomenutim zamjenskim djelatnostima i sredstvima.

Apostol Pavao u prvoj poslanici podsjeća vjernike u Korintu “*da su kao pogani bili vučeni kao tjerani nijemim idolima*”. (12:2) Božji Duh nikada nikoga nije tjerao i privlačio prema idolima. To je djelo religioznog duha. On poput magneta privlači ljude koji misleći da služe i ugađaju Bogu zapravo krše Njegove duhovne standarde. Najtužnije je što se sve spomenuto odvija pod paravanom kršćanstva.